

Succesvol weidevogelbeheer bij Heemskerk

Combi stroomdraadje en sloot houden vos buiten de deur

Ger Stoker (50) is zo'n man die intens kan genieten van de natuur en daar ook heel veel mee doet. Hij is coördinator van de weidevogelbeschermingsgroep Heemskerk, actief voor de vlinderstichting, vist op snoek, is weidevogelbeschermer en vogelaar, telt en inventariseert vogelsoorten, documenteert de gegevens in een zelf ontworpen computerprogramma, zoekt kievitseieren en laat ze liggen, en jaagt.

Zijn beroep is boswachter/jachtopzichter bij de PWN, het Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland, dat drinkwater produceert op een 7300 hectare groot duinterrein tussen Bergen en Zandvoort. De PWN heeft ook de terreinen van het aanpalende landgoed Marquette bij Heemskerk in beheer. De omliggende weilanden horen er bij. Op een deel daarvan, een stuk van plm. 15 hectare, is op initiatief van Stoker een weidevogelbeschermingsproject opgestart. Een zeer succesvol project. 'Een parel van de provincie,' vindt de boswachter zelf. Hij knielt neer bij een kievitnest dat hij enkele dagen daarvoor heeft gevonden. Er liggen drie groenachtige eieren in met donkere spikkels. Geen ei is gelijk. 'Dit vind ik mooier dan een Rembrandt of een Van Gogh,' becommentarieert Stoker het tafereel bewogen.

Het succes van het project in het weidegebied, De Kampen geheten, zit hem in het feit dat de vos buiten de deur wordt gehouden. Dat gebeurt met schrikdraad, twee dunne draadjes boven elkaar, totaal een halve meter hoog, aangesloten op een 12 volts accu. In dit geval laten de vossen zich hierdoor afdoende afschrikken. Het terrein is namelijk geheel omringd door sloten. Daar zal Reintje eerst doorheen moeten voor hij op het droge kan krabbelen. Drijfnaat komt hij in

aanraking met de schrikdraadjes. Vanuit het water kan hij er niet overheen springen. Resultaat: de vos blaast de aftocht. Het schrikdraad staat er nu zeven jaar en de resultaten zijn opmerkelijk. Sindsdien zijn zowel de aantallen als aantallen nesten van de vier 'officiële' weidevogels, kievit, grutto, scholekster en tureluur, verdubbeld. Ook vele andere vogelsoorten profiteren hiervan: zomertaling, wintertaling, slobbeend, gele kwikstaart, bonte strandloper, graspieper en nog een aantal andere soorten komen graag naar De Kampen om te broeden en te foera-

'Als een vos gras zou eten, was hij het mooiste beest van de wereld'

Plas - dras en ruige stalmest

Ook andere genomen maatregelen dragen bij aan het succes. De grondwaterstand in De Kampen werd omhoog gebracht door in de 'omsingelende' sloot dammen aan te leggen, met als resultaat dat het hemelwater minder snel wordt afgevoerd. Midden in het gebied ligt een bron die vanaf 27 meter diepte onder natuurlijke druk grondwater naar de oppervlakte stuwt. Daardoor staan in het weiland grote plassen en is een biotoop ontstaan ('plas - dras') waar veel watervogels en bodembroeders zich thuisvoelen. Het weiland wordt alleen bemest met ruige stalmest, die goed is voor het bodemleven (emelten, larven, wormen, kortom voedsel voor de vogels) en nestmateriaal levert. Het terrein is alleen bereikbaar via enkele roosters, die de dammen hebben vervangen. De spijlen van de roosters liggen zo ver uit elkaar dat

geren. Er heeft opnieuw een spannetje watersnippen gebroed en ook is er een kemphaan gesignaleerd. Zelfs de hazenstand profiteert ervan; als we door het weiland lopen, struikelt een haas op snelheid bijna over een graspieper, die geschrokken opvliegt. 'We geven niet de vos alleen de schuld van het teruglopen van de weidevogelstand,' zegt Ger Stoker, 'maar in dit geval is opmerkelijk dat andere predatoren, zoals kraaien, reigers, bunzings, egels, wezels en meeuwen er wel bij kunnen. Alleen de vos niet. Ook verbluffend is dat op de aangrenzende weilanden bijna

geen weidevogel meer is te bekennen. Het is een weidevogelwoestijn geworden. Maar we kunnen moeilijk alle weilanden afzetten met schrikdraad.'

vossen er niet overheen kunnen lopen zonder er doorheen te zakken. Zelfs voor de mens, althans deze mens, is het een toer om er overheen te lopen: de boswachter moet letterlijk een handje helpen om ervoor te zorgen dat de verslaggever zonder zijn benen te breken de overkant bereikt. Langs het gebied ligt een fietspad dat veel wordt gebruikt door schoolgaande jeugd. Uit oogpunt van veiligheid vatte de gemeente het plan op

om er lichtmasten te plaatsen.

Ger Stoker hoorde van dit voornemen en stapte naar het stadhuis. Lichtmasten vormen prachtige uitkijkposten voor kraaien, in dit geval te bezien als rovers van eieren en pullen. De gemeente luisterde naar dit argument en plaatste geen masten maar korte lichtpaaltjes die naar één kant, van het weiland af, schijnen en het fietspad verlichten.

De potentiële rovers wonen in een vijftal burchten die verspreid zijn in de essen-hakhoutbosjes die grenzen aan het gebied. Hoewel burchten.... 'De vossen graven hier niet zo hard', aldus Ger Stoker, 'de jongen liggen meestal gewoon tussen de stobben.'

De vos wordt ook bejaagd

Sinds enkele maanden mag er ook op vossen worden gejaagd. Na jaren een vossen-gedoogbeleid te hebben gevoerd, heeft de PWN besloten dat de belangen van de bodembroeders zwaarder wegen dan die van de vos en dat er intensiever moet worden ingegrepen. De jacht, inclusief lichtbakvergunning, is uitbesteed aan de WBE De Wijckerveer.

Stoker: 'We hebben voor deze WBE gekozen omdat we er goede ervaringen mee hebben. Ze hebben de ervaring en expertise in huis.' Enkele leden van deze WBE hebben reeds twee vossen binnen, een moeder en een rekel.

'Het is niet de bedoeling om de vos hier uit te roeien,' licht de schut toe, 'het gaat om het afromen van de stand. Nederland heeft een internationale verantwoordelijkheid wat betreft de bescherming van weidevogels, want de meeste soorten broeden hier. Daarom moeten wij ervoor zorgen dat de vogels jongen kunnen krijgen. Dus moet je iets aan de vossen doen. Maar ook de vos hoort hier thuis. Als een vos gras zou eten, was hij het mooiste beest van de wereld.'

De sloot – schrikdraadjesmethode heeft inmiddels navolging gevonden. Nabij Uitgeest en Assendelft worden weidevogels ook op deze manier beschermd. Ger Stoker hoopt dat de methode, in combinatie met het kort houden van de vossenstand, ook positieve invloed zal hebben op de weidegebieden die niet met schrikdraad worden beschermd. Dat de weidevogelwoestijn weer langzaam maar zeker zal worden bevolkt vanuit de 'voorraadkamers' van de beschermde terreinen.

Je moet met cijfers aankomen

Met een aan fanatisme grenzende grondigheid houdt hij de ontwikkelingen bij: telt, inventariseert, documenteert. Hij leerde dat van zijn vader, die als hobby zijn tellingen in schriftjes bijhield. De zoon vertaalde de inhoud van de schriften naar digitaal en vervolgde zijn vaders werk met zijn eigen bevindingen. Zijn documentatie is voor iedereen beschikbaar. 'Je moet met cijfers aankomen,' betoogt hij, 'daarmee kom je in overleg en kun je iets bereiken.' ■

